

YTRING

Telefon 77 62 35 52 - E-post: leser@nordlys.no

- Debattinnlegg skal normalt være signert med navn. Innsender må alltid oppgi fullt navn og adresse til redaksjonen, samt telefonnummer og eventuell e-postadresse.
- Maksimallengde på innlegg er 5000 tegn inkl. mellomrom. Legg gjerne ved portrettfoto.
- Skriv kort. Det øker sjansen for

å få innlegget på trykk. Lange innlegg som har stått på trykk i andre aviser, blir ikke prioritert.

■ Vi forbeholder oss retten til å forkorte og redigere innlegg, samt å lagre og utgi innlegg i elektronisk form.

■ Innlegg honoreres ikke, og tilsendte manuskripter blir normalt ikke returnert.

Statoil burde være en viktig drivkraft i regionaliseringsarbeidet. Det er da et paradoks at Statoil nå går andre veien og flytter leteavdelingen for russiske områder fra Harstad til Oslo.

Norsk petroleumsvirksomhet

Av Professor Odd Jarl Borch, Handelshøgskolen i Bodø og forsker Jarle Løvland, Nordlandsforskning

Oppbyggingen av den norske petroleumsnæringen står i et historisk lys fram som en av de mest suksessrike eksemplene på god strategisk tenkning både politisk, organisatorisk og økonomisk. I løpet av få år klarte lille Norge å sikre en effektiv nasjonal styring av en næring dominert av egenrådige multinasjonale selskaper. Gjennom etablering av skreddersydde offentlige institusjoner for styring og kontroll, gjennom et sterkt engasjement fra norsk fagbevegelse og gjennom oppbygging av spisskompetanse i de nasjonale oljeselskapene Statoil, Hydro og Saga kunne vi oppnå maksimalt utbytte og størst mulige ringvirkninger. I kjølvannet av beslutninger til framsynte nasjonale strategier fikk en også fram en omfattende underleverandørindustri, godt hjulpet av utviklingsstøtte fra utenlandske selskaper som ville kjøpe seg goodwill på norsk sokkel.

Flater ut

Vi opplever nå at aktiviteten i Nordsjøen har nådd et modent stadium og er i ferd med å flate ut. Tyngepunktet for norsk petroleumssaktivitet flytter seg gradvis nordover og inn i Norskehavet, Barentshavet og resten av de arktiske områder. I dette området ligger kanskje så mye som 20 % av de resterende olje- og gassressurser i Verden. Nye søke- og utbyggingsprosjekter står i kø, på Helgeland, i Finnmark, østover inn i Russland og vestover mot Jan Mayen og Grønland.

Vi står nå ovenfor en viktig diskusjon om hvordan en skal organisere norsk petroleumsvirksomhet når en går inn i en ny epoke. Med de utfordringer som ligger i petroleumsvirksomhet på Nordkalotten tyder mye på at denne virksomheten i størst mulig grad bør styres og utvikles i denne regionen. De utbyggingsprosjekter som har vært

NY EPOKE: Vi står nå ovenfor en viktig diskusjon om hvordan en skal organisere norsk petroleumsvirksomhet når en går inn i en ny epoke, skriver artikkelforfatterne.

gjennomført så langt i nord viser at nord-norsk næringsliv, og offentlig regional forvaltning i kommuner og fylkeskommuner står klare til å ta de utfordringer som ligger i å utvikle en industri, en infrastruktur og et forvaltningsapparat som matcher de krav som denne næringen stiller.

Harstad og Troms fylke har på en ypperlig måte fulgt opp de administrative forvaltningsoppgaver knyttet til Statoils leteaktivitet og Norne-utbyggingen. Hammerfest og Finnmark har gjort en stor jobb for tilrettelegging for en suksessrik Snehvitutbygging, og Sandnessjøen og Nordland er i ferd med å gjøre det samme for den blomstrende petroleumsvirksomheten på Helgeland.

Når det gjelder næringslivet har dette vist sin styrke gjennom utbyggingen på Snehvit, der en har overoppfylt de mål som ble satt for regionale leveranser. Det samme er i ferd med å skje når det gjelder BPs utbygging av Skarvfeltet. På re-

kordtid har risikovillige nord-norske investorer bygd opp to nordnorske oljeselskaper, Discover i Tromsø og North Energy i Alta, begge med stor spisskompetanse.

Få barrierer

Det Trondheimsstyrte oljeselskapet Det Norske har også etablert en sterk stab i Harstad. Det statlige virkemiddelapparatet som Innovasjon Norge, Forskningsrådet og SIVA har fulgt opp med innovasjonsprogrammer for arktisk teknologi og nettværksbygging. Utviklingen så langt viser at det er få barrierer for en ytterligere organisatorisk forankring av fremtidig norsk petroleumsvirksomhet i den nordlige landsdel.

Mange argumenter kan føres i marken for at det er rasjonelt å flytte en stadig større del av aktiviteten i de store oljeselskapene og underleverandørsystemet nordover, og at forvaltningsorganer som Oljedirektoratet, Petroleumstilsynet og Statens forurensingstilsyn bør flytte etter.

I en studie gjennomført av Nordlandsforskning for Landsdelsutvalget og Kunnskapsparken Nord er det gjort en rekke vurderinger av fordeler og ulemper ved en organisatorisk desentralisering. Fordelene ved regionalisering har å gjøre med nærhet til problemer og utfordringer, raskere beslutningsprosesser, mulighetene for læring og fornyelse innad i egen organisasjon, og potensialet for entreprenørskap og radikal innovasjon. Videre ligger det store muligheter i utvikling av næringsklynger med et tett og dynamisk samspill mellom flere bransjer som kan gi nasjonen Norge flere bein å stå på i fremtiden.

En sterkere lokalisering i Nord-Norge vil også kunne bidra til å styrke satsingen på nødvendig utvikling av oljeversteknologi og beredskap i nordområdene der nordnorske aktører allerede er ledende. Teknologiu utvikling på dette området vil være en forutsetning for å oppnå tilstrekkelig beredskap for

økt oljeaktivitet og transport i kystnære områder.

Stor interesse i nord

Statoil har som det viktigste selskap i denne regionen vist stor interesse for nordområdene, ikke minst når det gjelder Lofoten og Vesterålen. De burde således være en viktig drivkraft i regionaliseringsarbeidet. Det er da et paradoks at Statoil nå går andre veien og flytter leteavdelingen for russiske områder fra Harstad til Oslo. Her kan en spørre seg hvilke vurderinger som er lagt til grunn både i Statoil og hos dens største eier Staten ved Regjeringen. Som Regjeringen har understreket i sin Nordområdestrategi vil det ikke være optimalt med «business as usual» i nord. Det er behov for nye nasjonale strategier og «hårete» mål. Sentrale spørsmål for Storting og Regjering vil her være mer entydige direktiver til oljeselskaper om å legge sine utviklings- og driftsorganisasjoner til landsdelen, krav om lokalt eierskap, representasjon og produksjon for leverandører til nord-norsk sokkel, og en strategi for eventuell flytting av det offentlige forvaltningsapparatet nordover.

Frugtbar samspill

Erfaringer fra land der utflytting av statsinstitusjoner er kommet mye lenger viser at mye av nyskapingen skjer i et fruktbart samspill mellom offentlige og private aktører. En viktig sideeffekt ved regional tilstedeværelse er også større tillit i befolkningen for at både lokale interesser og langsiktige natur- og miljøhensyn blir ivarettatt på en forsvarlig måte.

Et aktuelt mål for en nordområdestrategi fremover vil altså være å sikre en nyskaping og tilpasset forvaltning og kontroll av petroleumsvirksomheten. Her må både private aktører og offentlig forvaltningsapparat spille på lag med regionale interesser, slik at nye dynamiske næringsklynger utvikles regionalt som en spydspiss for en effektiv, trygg og miljøvennlig utnyttelse av petroleumsvirksomheten på hele Nordkalotten.

Feilslått om bistand

Av Eva Kristin Hansen, stortingsrepresentant (Ap), medlem utenriks- og forsvarskomiteen

Det er viktig og positivt at vi får en debatt rundt omfang og innhold i norsk utviklingspolitikk. Men å kutte all bistand til Latin-Amerika, minimere til Asia og stanse alt til udemokratiske land, slik Høyre foreslår, er feilslått.

Høyres Peter S. Gitmark mener vi må prioritere i bistandspolitikken, og fokusere på resultater, ikke

prosjekter. Han ønsker altså å prioritere vekk Latin-Amerika og Asia, og heller fokusere i større grad på Afrika. Land som bryter menneskerettighetene bør vi altså droppe u-hjelpen til, mener Gitmark.

Jeg har liten tro på å isolere land og overlate dem til seg selv, og be dem ta en telefon når alt er på stell. Jeg tror ikke man får noen effekt av det. Tror man virkelig at det blir en demokratisk utvikling bare ved å kutte i bistanden – at da vil ting skje av seg selv? Tror man virkelig at

den tredjedelen av befolkningen som lever i fattigdom, i f.eks. Latin-Amerika, vil få det bedre eller verre? Jeg frykter det siste.

Jeg er for at vi skal bruke bistandsmidler til å utvikle demokrati, bekjempe korrupsjon og sørge for å få folk ut av fattigdom. Vi må ikke stanse bistanden til land fordi man enten er politisk uenig med dem, eller fordi landet har utfordringer. Jeg tror det er en lite farbar vei.

Arbeiderpartiet er for å bruke

penger på Afrika. Vi bruker penger på Afrika – vi vil fortsatt gjøre det – men å forlate andre regioner er vi faktisk imot.

Regjeringen la i oktober fram et budsjett hvor man ønsket at Norge fortsatt skal ha et stort engasjement og bruke betydelige ressurser på bistand. I en tid med finanskriser er det kanskje særlig viktig at land fortsetter sitt engasjement. Det er krevende for mange andre nasjoner – det vet vi – men det er nødvendig.

Norges bistand kan utgjøre en

forskjell i verden. Vi kan aldri løse verdens fattigdomsutfordringer alene, men vi kan være en betydelig bidragsyter. Det skal vi være, uavhengig av kontinent eller politisk styringssett. Jeg håper vi fortsatt kan holde debatten om innholdet i bistanden i gang – som flere partier på Stortinget ønsker – det tror jeg er riktig i relasjon til de pengene vi skal bruke, og som er til det beste for de fattige i verden.